

Spoštovani,

z nocojšnjo slovesnostjo želimo Velenjčanke in Velenjčani zaznamovati, proslaviti dan upora proti okupatorju. Državni praznik, ki mu nekateri očitajo, da ni aktualen, da je zgolj ostanek nekega minulega časa. Prepričan sem, da dan upora nikakor ni to. Menim celo, da je eden pomembnejših državnih praznikov. Ohranja spomin na dogodke iz narodove zgodovine – tiste bolj in tiste manj oddaljene. Na dogodke brez katerih česa takšnega, kot je slovenski državni praznik, sploh ne bi bilo.

Zato ponovno poudarjam: ne pristajam na to, da se uporu slovenskega naroda proti okupatorju zmanjšuje pomen. Ne pristajam na to, da se pozablja ali potvarja zgodovinska dejstva.

Zato tudi menim, da ni nikoli odveč, če posvetimo kak trenutek svojega časa zgodovini in razmisleku o njej. Pomaga nam namreč lahko marsikaj bolje razumeti. Pa tudi kaj premeriti z drugega zornega kota, videti kaj v drugačni luči. In seveda, ne pravijo zgodovini zaman učiteljica življenja, mati modrosti.

Tudi zato bom danes povedal nekaj besed o eni najznamenitejših slovenskih partizanskih enot, ki ima tukaj, v Velenju, v Šaleški dolini, nedvomno svoj domicil. In verjamem, da še vedno tudi ugled, spoštovanje. Verjamem, da še premoremo tudi hvaležnost do vseh tistih, ki jim dolgujemo našo sedanost in naš obstoj; da še vedno znamo ceniti in oceniti pomembna dejanja in ljudi iz minulega časa, ki so odločilno posegli v tok slovenske zgodovine.

Štirinajsta divizija, edina slovenska enota, ki se je bojevala v vseh slovenskih pokrajinah, razen v Prekmurju in v Beneški Sloveniji, sodi med najbolj znane in uspešne enote slovenske narodnoosvobodilne vojske.

Nekateri pohodi in preboji enot Štirinajste divizije iz obkolitev med sovražnikovo ofenzivo februarja 1944, predvsem tisti tukaj, v naših krajih – na Paškem Kozjaku, Graški gori in po drugih hribih na obrobju Šaleške doline – so ocenjeni kot prava vojaška mojstrovina. V naših ljudeh, čeprav brez tovrstne izobrazbe in z razmeroma slabo opremo, je imel sovražnik vedno težkega in vsega spoštovanja vrednega nasprotnika.

Vemo, da je tistega februarja tudi zima v teh krajih z vso svojo močjo pokazala zobe. Zemljo je prekrivala debela snežna odeja, temperature pa so dosegale tudi minus dvajset stopinj Celzija.

Za današnji čas in za naš način življenja skoraj neverjetne, nepredstavljive razmere. Kakor danes, na mojo veliko žalost, kdo le težka razume nepredstavljive žrtve, ki so jih bili sposobni naši predniki, naši rojaki. Stežka razume popolno predanost in odločnost, s katero so se borili za svoje prepričanje, za tisto, v kar so neomajno verjeli in zaupali. Za svojo zemljo, jezik, kulturo, tradicijo, izročilo. Za narod.

Poleg predanosti borcev in sposobnosti poveljnikov pa je bila za uspehe štirinajste odločilna tudi podpora, ki so jo partizani našli pravzaprav povsod. Prebivalstvo je divizijo zaradi izkazanega poguma, borbenosti, pokončne drže in zaradi prijaznega odnosa do ljudi zelo lepo, odprtih rok sprejemalo.

Kmetje so borcem štirinajste ponujali zavetje, hrano, jih oskrbovali z informacijami ter poskrbeli tudi za ranjence. Kljub temu da so se še kako dobro zavedali, da s tem tvegajo marsikaj, tudi svoja življenja in življenja svojih bližnjih.

Iz vsega tega bi se morali veliko naučiti. Prebrati sporočila, ki nam jih piše zgodovina. Iz njih črpati energijo in navdih tudi za današnji in prihodnji čas. Za reševanje – kljub vsemu; kljub zahtevnosti problemov; kljub teži časa – neprimerno manjših težav, s katerimi se soočamo.

Pa nikakor ne želim omalovaževati stiske kogarkoli. Prej nasprotno. Več kot zavedam se, koliko je dandanes med nami ljudi, ki so se znašli v nezavidljivem položaju. Ljudi, ki so obupani, nemočni; ljudi, ki ne verjamejo več obljubam. In zaradi tega sem žalosten, tudi jezen. Obsojam vse tiste, ki so s svojim brezsravnim in neodgovornim ravnanjem to dopustili; tiste, ki jim je vseeno za soljudi. Ne nazadnje so s tem poteptali vse vrednote, ki jih mi, tukaj zbrani, spoštujemo, se zanje borimo in jih želimo ohraniti. Neusmiljeno so pohodili vse žrtve, vsa prizadevanja tistih, katerih junaštva se spominjamo danes; razprodali so težko, dobesedno krvavo pridobljeno in priborjeno.

Soočamo se s posledicami krize, ki je zajela ves svet. Pravzaprav se je zgodilo nekaj, kar smo lahko pričakovali. Finančni krizi, ki so jo povzročili brezvestni posamezniki z brezmejnimi in nerazumnimi finančnimi apetiti, je sledila splošna gospodarska kriza. Ta je z globokimi rezi segla tudi v našo dolino. Številni so ostali brez zaposlitve. Kar nekaj je tudi primerov, ko sta zakonca, starša, oba izgubila službo. Med nami žive prevarani, okradeni tuji delavci.

Seveda skušamo pomagati. Na vse možne načine. A lokalna skupnost enostavno ne zmore poskrbeti za vse. Posledice krize smo skušali blažiti z zamrznitvijo cen, na katere lahko občina vpliva. Na primer cen za komunalne storitve. Pa smo danes soočeni s težavami.

Izvajalci storitev nas opozarjajo, da je njihovo poslovanje ogroženo, da je ogrožena kvaliteta storitev. Tega si seveda ne želimo, tega si enostavno ne moremo privoščiti. Komunalno podjetje Velenje bo moralo, če bo želelo gospodarno ravnati, prekiniti dobavo dobrin in opravljanje storitev tistim, ki jih ne plačujejo. Socialna slika pa je iz dneva v dan slabša. Tudi v občinskem proračunu se soočamo z rdečimi številkami. In vsemu temu seveda, kot popolnoma logično nadaljevanje, sledi še politična kriza v državi.

Na srečo imamo v tej naši dolini tudi podjetja, ki kljub krizi ohranjajo delovna mesta. S plačami trenutno sicer res zaostajamo za državnim povprečjem – a jih še vedno imamo. Plače in delovna mesta.

Tudi zato, da bi bilo tako in še bolje tudi v bodoče, tako odločno zagovarjamo investicijo v šesti blok šoštanjske termoelektrarne. »Kvazi strokovnjaki« pa nas želijo poučevati o tem, kaj je dobro za nas. Tudi o tem, kako bi morali ustvarjati nova delovna mesta, ki ne bodo vezana na energetiko. Ves čas glasno opozarjajo, kako zelo da je narobe, da je več podjetij iz naše doline našlo svoj kruh na področju energetike. Kaj pravzaprav želijo povedati? Zakaj bi bilo to narobe? Kaj pa je narobe s tem, da na podlagi konkurenčne ponudbe posel dobijo domača podjetja? Podjetja, ki dajejo delo in plačo našim ljudem, domačinkam in domačinom.

Zaradi takšnih stvari sem še toliko bolj prepričan, da bi se iz časa narodnoosvobodilnega boja morali naučiti tudi lekcije o tem, kako se lahko velike stvari, tudi takšne, ki se zdijo skoraj nemogoče, dosežejo vendar le, če znamo poiskati skupne cilje, skupni interes, ter združiti vse svoje sposobnosti in moči, da jih uresničimo.

O svoji usodi, o svoji prihodnosti, želimo, zmoremo in zato tudi moramo odločati sami. Tako kadar govorimo o prihodnosti nas samih, naše domovine, pa tudi ko načrtujemo prihodnost in razvoj naše regije, kraja.

V Šaleški dolini se tega morda zavedamo in držimo še bolj kot kje drugje. Da moramo sami poskrbeti zase, so nas verjetno naučile izkušnje. Bili so časi, še ne tako oddaljeni, ko so v Šaleški dolini videli predvsem možnost za izkoriščanje naravnega bogastva, nihče pa se ni, če se ne bi sami, zmenil za posledice, ki jih je to povzročalo. Nihče se ni ukvarjal s tem, kako in v kakšnem okolju bomo živeli, delali. Pa smo bili z lastnim delom in znanjem sposobni celo nekdanje slabosti obrniti sebi v prid. Zato danes, ko nam usodo spet želijo krojiti drugi, in nam drugi govorijo, kaj da je za nas najboljše, tega ne smemo dovoliti, ampak se moramo odločno boriti za tisto, kar nam pripada, za tisto, kar lahko dobimo. Kajti verjemite; tistih, ki mečejo polena pod noge našim razvojnim projektom, in iščejo razloge, da bi nam preprečili nadaljnje delo in razvoj, ne bi bilo nikjer, ko bi bilo potrebno poiskati drugačne, za nas dobre rešitve.

Spoštovani,

časi se spreminjajo in mi se spreminjamo z njimi. Tako pravi znani latinski pregovor. Dodamo lahko: s časom se spreminjajo tudi vrednote, ideologija, način življenja, način dojemanja in razmišljanja ljudi. Pa vendar. Kar se je zgodilo, se je zgodilo. Tudi, če nam kaj iz preteklosti ni všeč, nimamo nobene pravice tega spreminjati, potvarjati, skrivati, drugače interpretirati. Naša naloga je ohranjanje dejstev in spomina. Naše bistvo, naša identiteta sta neločljivo povezana z našo preteklostjo.

Brez naše preteklosti, prav takšne, kakršna je bila, ni naše sedanjosti, niti prihodnosti. Vesel sem bil, ko sem pred kratkim zasledil, da je skupina mladih prostovoljcev z reperjem Nikolovskim na čelu v svojem prostem času s svojim denarjem posnela kratek film o našem rojaku, pesniku Kajuhu. Z namenom spodbujanja spoštovanja domače kulture, kot pravijo. In na vprašanje zakaj, še dodajajo: ker verjamemo, da je v naši kulturi veliko stvari, na katere smo lahko ponosni kot narod. Ker želimo, da ljudje ne bi pozabili na vrednote, za katere so Kajuh in številni drugi živeli in umrli.

Seveda pa zgolj ohranjanje spomina, spoštovanje preteklosti in negovanje tradicije niso dovolj, da bi si zagotovili prihodnost, kakršne si želimo. Tako vas tudi s tega mesta vabim k sodelovanju, k delu, k angažiranju.

Dragi prijatelji, dovolite, da vam ob koncu namenim prisrčen, iskren tovariški pozdrav!

Tovariši, tovarišice, borke, borci, veterani vojne za Slovenijo, člani združenja častnikov in veteranskega združenja Sever, praporščaki, članice in člani Sveta Mestne občine Velenje, sodelavci občinske uprave, občanke in občani. Cenjeni častni občan, spoštovani podžupani.

S ponosom vam čestitam ob našem državnem prazniku – dnevu upora proti okupatorju. Prav tako vam izrekam čestitke ob bližajočem se prazniku dela. Vesel bom, če vas bom lahko prihodnjo nedeljo, 1. maja, pozdravil na Graški Gori, na naši gori jurišev. To ime so ji prinesli junaki, ki jim ni bilo para. In, tudi vsi tisti, ki se na manifestacijah ob prazniku dela zberejo danes, so svojevrstni junaki. Želim si, da bodo tudi zmagovalci. Delavski praznik in boj za pravice delavcev sta, lahko bi rekel žal, še kako aktualna tudi v današnjem času. Zato pravim: postavimo se zase, za svoje pravice. Stopimo skupaj, strnimo vrste, kot so to znali naši rojaki že večkrat doslej. In poskrbimo, da bomo iz tega zahtevnega obdobja, iz časa krize, ki trenutno prav na vseh področjih močno kaže zobe, izšli kot zmagovalci.

Naj nam prihodnost nakloni še takšnih dni, ki jim bomo lahko rekli, kakor rečemo 9. maju. Dan zmage. Danes tudi dan Evrope. Velik dan za Slovenke in Slovence, za Evropejke in Evropejce, za državljanke in državljane sveta. Za vse humane, poštene, miroljubne ljudi. Dan veselja in ponosa za Šalečanke in Šalečane. Naš dan.

Naj bo naš tudi nocojšnji večer. Imejmo se lepo. Hvala, ker ste z nami. Vse dobro vam želim!